

Mort durant els tràmits relacionats amb la Llei d'autonomia personal

Entre les queixes rebudes entorn de la Llei d'autonomia personal s'han plantejat reiteradament els problemes que es deriven per determinar l'existència de dependència quan es produeix la defunció de la persona sol·licitant durant la tramitació del procediment.

Després de reiterades sol·licituds d'informació sobre aquest assumpte, el Departament d'Acció Social i Ciutadania ha informat el Síndic que l'any 2009 va aprovar una instrucció aplicable a aquests supòsits. D'acord amb el que estableix, només es reconeix el dret a percebre les prestacions econòmiques derivades de la situació de dependència en els casos en què la defunció de la persona es produeix després de la resolució d'aprovació del programa individual d'atenció (PIA). En canvi, si la mort es produeix abans, es preveu que es dictarà una resolució en què es declari finalitzat el procediment per impossibilitat material de continuar-lo per causes sobrevingudes.

D'altra banda, el Departament també ha indicat que està en espera que l'Administració de l'Estat adopti una decisió sobre aquesta qüestió i que, mentre això no es faci, aplicarà les previsions de la instrucció esmentada.

A partir de l'anàlisi de les previsions de la legislació vigent, amb una perspectiva de defensa dels drets de les persones, aquest plantejament suscita algunes objeccions, que el Síndic ha traslladat a l'Administració.

S'han de resoldre tots els procediments, també en cas de defunció de la persona dependent

D'una banda, cal tenir en compte el deure inexcusable de l'Administració de dictar resolució expressa sobre tots els procediments. L'incompliment d'aquest deure pot donar lloc a l'exigència de responsabilitat. És una irregularitat greu el fet que no s'hagi dictat resolució en els procediments de dependència en què s'ha produït la defunció de la persona abans de l'aprovació del PIA.

D'altra banda, la naturalesa del PIA, que és el document en què es determinen les modalitats

d'intervenció més adequades a les necessitats de la persona dependent, i els efectes que se'n poden derivar en cas que no s'hagi arribat a fer són rellevants.

En aquest sentit, el Síndic considera que les previsions de la Llei 39/2006 avalen una interpretació més favorable per als drets de les persones interessades de la que sosté l'Administració. En opinió del Síndic, el reconeixement de la situació de dependència hauria de produir efectes sempre que s'acrediti la situació de dependència de la persona, d'acord amb el que estableix la Llei.

Cal reconèixer als causahavents dels interessats els drets econòmics derivats de la situació de dependència

La Llei, quan crea un dret subjectiu de les persones dependents, es refereix a un únic procediment i estableix que la resolució ha de determinar els serveis o les prestacions que corresponen a la persona sol·licitant segons el grau i el nivell de dependència. Una cosa diferent és que després aquest dret genèric es concreti, mitjançant el PIA, en un servei determinat o en una prestació econòmica, segons les necessitats específiques de cada persona.

Davant d'això, es pot considerar que l'absència de la resolució PIA no hauria de comportar una privació o una anul·lació total del dret derivat de la situació de dependència, sobretot tenint en compte que l'elaboració del programa individual d'atenció és un tràmit que depèn en bona part de l'Administració. No és admissible que es traslladin als particulars les conseqüències de la inactivitat o de l'activitat insuficient de l'Administració.

Així mateix, s'ha de valorar que la conclusió del procediment per impossibilitat material de continuar-lo i resoldre sobre el fons de l'assumpte d'acord amb el que estableix l'article 87.2 de la Llei 30/1992, LRJ-PAC, s'hauria d'interpretar en sentit restrictiu, de manera que sempre que sigui possible s'afavoreixi l'obtenció d'una resolució sobre el fons de la qüestió objecte del procediment.

Igualment, cal valorar que, tot i que el reconeixement de la situació de dependència tingui un caràcter personal, els drets que se'n deriven tenen –almenys

en la major part dels casos– un contingut econòmic que podria ser transmissible als causahavents.

Finalment, el Síndic coincideix amb la Generalitat que seria convenient una decisió comuna per a aquests supòsits del Consell Territorial del Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència. Ara bé, la manca d'un acord en el marc d'aquest ens no ha de ser un obstacle perquè l'Administració de la Generalitat resolgui aquests procediments. Els acords o les negociacions amb l'Administració de l'Estat a què pugui donar lloc aquesta qüestió no han d'interferir en els drets de les persones i en el compliment dels deures de l'administració que té atribuïda la responsabilitat de la gestió i la resolució d'aquests procediments.

No és admissible que es traslladin als particulars les conseqüències de l'activitat insuficient de l'Administració

Per tot això, el Síndic ha recomanat al Departament d'Acció Social i Ciutadania que adopti les mesures adequades per impulsar i resoldre sense més demora tots els procediments de dependència en què s'hagi produït la mort de la persona afectada. També ha suggerit al Departament que el reconeixement de la situació de dependència produeixi efectes sempre que s'hagi acreditat la situació de dependència de la persona sol·licitant; que la mort de la persona sol·licitant no impliqui necessàriament l'acabament del procediment, i que es reconeguin als causahavents de les persones dependents els drets econòmics derivats de la situació de dependència.

Tanmateix, aquestes recomanacions no han estat acceptades per l'Administració, la qual ha reiterat al Síndic que únicament reconeixerà el dret de les persones hereves a percebre les prestacions econòmiques que haurien correspost a la persona interessada si la resolució del PIA s'ha produït abans de la seva defunció.

Queixa 04679/2008

La promotora de la queixa denuncia la demora en la tramitació del procediment de dependència iniciat per la seva mare i la manca de resposta a diverses reclamacions sobre el cas. La resolució en què es reconeixia a la persona un grau III nivell 2 de dependència es va emetre set mesos després de la sol·licitud. Tres mesos més tard la persona dependent va morir, sense que s'hagués fet el programa individual d'atenció (PIA). La seva filla presenta posteriorment diverses reclamacions i una sol·licitud de prestacions meritades i no percebudes al Departament d'Acció Social i Ciutadania, però no n'obté cap resposta.

El Departament informa el Síndic que únicament es reconeixerà el dret de les persones hereves a percebre les quantitats corresponents a les prestacions econòmiques que haurien correspost a la persona interessada quan el traspàs s'hagi produït després de la resolució d'aprovació del PIA, cosa que no succeeix en aquest cas.

En vista d'això, el Síndic, d'una banda, posa en relleu la demora en la tramitació i el fet que la persona tenia reconeguda una situació de gran dependència i que durant aquest temps va estar ingressada en una residència privada. De l'altra, recomana que es tinguin en compte els criteris favorables al reconeixement de drets econòmics a favor dels causahavents. Així mateix, atès que no s'ha emès resolució sobre el procediment de dependència ni sobre les reclamacions posteriors presentades per la família, recorda a l'Administració el deure legal de resoldre expressament tots els procediments administratius iniciats.

Pàgines extretes de l'Informe Anual 2010. [Clica aquí per accedir-hi.](#)